

بازار سرمایه

بررسی تجارت خارجی و آثار سیاست اقتصادی دولت، در گفت و گو با نایب رئیس اتاق بازرگانی:

سفارتخانه‌های ایران به اقتصاد توجه ندارند

دخالیت دولت، مانع بازار رقابتی است ◀ هنوز نمی دانیم در کدام صنایع مزیت داریم ◀ دولت مدافع خود تنظیمی بازار باشد

احسام مهدوی | گروه اقتصادی شهرزاد

گفتگو: سعید غلامحسینی/شهرزاد

با روی کار آمدن دولت یازدهم دولت سعی کرده تا در بسیاری از حوزه‌های اقتصادی تغییراتی ایجاد کند. حوزه تجارت خارجی نیز یکی از این بخش‌هاست که هم‌زمان با روی کار آمدن دولت تدبیر و امید دست‌خوش تغییراتی شد. مواردی همچون کاهش طبقات تعرفه‌ای، پنجره واحد گمرکی و حذف اولویت‌های دهگانه از جمله اقدامات دولت یازدهم در حوزه تجارت خارجی است. برای بررسی بیشتر این اقدامات با «پدرام سلطانی»، نایب رئیس اتاق بازرگانی ایران هم کلام شدیم تا با استفاده از نظرات وی این اقدامات را بیشتر موشکافی کنیم.

سیاست‌های دولت یازدهم در حوزه تجارت خارجی را چگونه تحلیل می کنید؟ به نظر شما اقدامات دولت در این بخش تا چه اندازه موفقیت آمیز بوده است؟

دولت آقای روحانی با رویکرد مثبت بخشی به اقتصاد کلان، برنامه‌ها و سیاست‌های اقتصادی خودش را آغاز کرد که به اعتقاد من، رویکرد درستی بود. طبیعتاً اگر اقتصاد کلان که زیرساخت سایر بخش‌های اقتصادی و تجاری کشور است از ثبات و اطمینان لازم برخوردار نباشد، سایر بخش‌ها نیز با کسب و کار را به دنبال دارد. برای مثال نرخ ارز که کاهش ارزش را باعث شده، تأثیرات مختلفی روی اقتصاد می‌گذارد. بنابراین ثبات که سرلوحه سیاست‌های دولت بود بر بخش تجارت کشور نیز اثر گذاشت. ثبات نرخ ارز از این قدرت را به صادر کنندگان داد که بر مبنای آن پیش‌بینی تولید و فروش خود را تنظیم یا برای واردات مواد اولیه و ماشین‌آلات برنامه‌ریزی کنند. از طرف دیگر روند کاهش نرخ تورم این سیگنال را به فعالان اقتصادی داد که نباید منتظر بمانند و با بیسی‌های فعالیت تجاری خود را در یک جریان شمال ادامه دهند. در زمانی که تورم افسار گسیخته است همه ترجیح می‌دهند برای این که از ارزش آن کاسته نشود، کالای خود را نگه دارند چون قیمت امروز هر چه باشد، فردا تفاوت داشته باشد. در بستر سیاست مثبت بخشی به اقتصاد، وزارت صنعت به سمت رفع محدودیت‌هایی که در دولت قبل بر بخش صادرات و واردات اعمال شده بود حرکت کرد. مشخصاً حذف بخشنامه صادراتی سبزی‌آرزی مجدد یا لزوم برگشت ارز به چرخه داخلی کمک بزرگی به صادرات و شفافیت آن بود. از زمان شروع به کار دولت یازدهم نرخ ارز نسبتاً ۱۰ درصد کاهش مواجه شده، البته اگر انتزاعی نگاه کنیم این کاهش برای صادرات مشکل ساز و برای واردات مفید است. اما واقعیت این است که در ماه نخست امسال در صادرات رشد داشته‌ایم که دلیل آن همان ثبات و رفع محدودیت‌هاست. پس این جهات مثبت مبنای میزان افزایش صادرات بیشتر بوده، بنابراین با وجودی که انتظار می‌رفت با کاهش نرخ ارز واردات بیشتر شود این اتفاق نیفتاد. وزارت صنعت نیز در مسیر رونق‌ساز و واردات اقدامات خوبی کرد. اولویت‌بندی دهگانه کالاها و وارداتی به سیاست تعرفه‌ای تبدیل شد.

دولت علاوه بر این در حوزه دیپلماسی هم موفق عمل کرد و باعث شد تا بخشی از تحریم‌ها کاهش یابد. بر این اساس در بخش تجارت خارجی تاکنون ۷ میلیارد حمل و نقلی که از راه سربوس به ایران را متوقف کرده بودند، کار خود را از سر گرفتند. این اتفاق باعث شد نرخ حمل‌ونقل در صادرات و واردات کاهش یابد. این به این معنی است که هزینه‌های تجارت خارجی ما در بخش حمل‌ونقل نسبت به گذشته کاهش پیدا کرده است که با کاهش قیمت تمام شده کالاها و وارداتی و مواد اولیه می‌انجامد. از طرف دیگر مدیریت بهتر کم‌مبادلات آزری و تعامل با سایر کشورها باعث شد تا تخصیص ارز برای واردات مواد اولیه و ماشین‌آلات سرعت بگیرد. همچنین مصوبه دولتی که بانک‌ها را مکلف کرد تا حداکثر ۳۰ درصد مبلغ اعتبارات اسنادی را در زمان گشایش اعتبار دریافت کنند، هزینه تأمین مواد اولیه را برای واحدهای تولیدی کمتر کرد. در کنار این برنامه‌های اساسی دولت برنامه‌های دیگری نیز در دستور کار خود دارد که باید در آینده منتظر نتایج مثبت آن بر تجارت خارجی کشور باشیم.

به عنوان نمونه تصمیم‌گیری برای کاهش طبقات تعرفه‌ای از ۱۴ به ۶ طبقه که تا پایان دولت یازدهم انجام می‌شود یکی از این برنامه‌هاست که منجر به تسهیل در واردات می‌شود و جلوی برخورد های سلیقه‌ای را می‌گیرد. علاوه بر این حذف بازیچه‌های گمرک که سرعت ترخیص کالا را افزایش داده به همراه آسیب‌شناسی علل طولانی بودن تشریفات گمرکی و هدف‌گذاری برای کاهش زمان آن یک هفته تا ۲ روز از جمله اقدامات موثر دیگری است که در حال سبزی یازدهم به جای فرجه باعث کاهش جدی زمان برای ترخیص کالا شده است. در کردید سبزی یازدهم بدون طی تشریفات گمرکی ترخیص می‌شود. قبل از دولت یازدهم کمتر از ۵۰ درصد کالاها وارداتی از کردید سبزی استفاده می‌کردند اما این میزان اکنون به ۴۰ درصد رسیده است و در مجموع ۷۰ تا ۸۰ درصد واردات از طریق مسیرهای سبزی و زرد ترخیص می‌شود. در حالی که این رقم در دولت قبل کمتر از ۱۵ درصد بوده است. پنجره واحد گمرکی نیز که

دولت تا پایان سال باید آن را اجرا کند، باعث کمتر شدن مراحل اظهار کالا و اخذ مجوز و اعمال سلیقه سازمان‌های مختلف در این حوزه می‌شود. با توجه به این موارد به نظر می‌رسد که اراده‌گیری برای بهبود محیط کسب و کار در فضای خارجی وجود دارد.

با توجه به مأموریتی که دولت برای آقای ظریف در جهت دیپلماسی تجاری و اقتصادی مقرر کردند، فکر می‌کنید این موضوع تا چه حد می‌تواند در راستای پیشبرد اهداف تجاری کشور و شناسایی فرصت‌های تجاری سایر کشورها مؤثر باشد؟

نمایندگی‌های ایران در مقایسه با کشورهای رقیب یاردار حال توسعه، موضوع اقتصاد کمتر در دستور کار خود دارند. به تعبیر دیگر سفرای کشور ما نسبت به سفرای کشورهای دیگر بیشتر در سیاست فعالند تا اقتصاد. البته این الزاماً به دلیل خواست یا اراده سفرای نیست. در جلساتی که اخیراً با سفرای اقتصاد مشاهده کردم خود سفرای علاقه دارند که نقش فعال‌تری داشته باشند اما به نظر می‌رسد، ساختار موجود مبتنی بر تقدیم اقتصاد بر سیاست نیست. در واقع آموزش‌های لازم به مسئولان این نمایندگی‌ها داده نشده و ذهن آنها به مسائل اقتصادی مسلط نیست. این که چه اطلاعاتی را از کشور مورد نظر به دست‌نیابند و چگونه در اختیار جامعه اقتصادی ایران قرار دهند و چه خدماتی می‌توانند برای آن‌ها ارائه بدهند، این کشورها

- تحریم‌ها باعث محروم شدن صنایع کوچک از تسهیلات بانکی شد
- شرکت‌های خارجی زیادی منتظر نتیجه مذاکرات و بازگشت به ایرانند
- اراده جدی برای بهبود محیط کسب و کار در فضای خارجی از سوی دولت دیده می‌شود
- شکاف رقابت‌پذیری صنایع ما با کشورهای دیگر زیاد است
- سیاست ثبات اقتصادی دولت، تجارت خارجی را رونق داد
- لغو بخشی از تحریم‌ها هزینه تمام شده تولید را کاهش داد
- آغاز همکاری ۷ شرکت بین‌المللی حمل و نقلی با ایران
- دیپلماسی تجاری، فعالیت بیشتری می‌خواهد
- ثبات سیاست‌های اقتصادی باعث رشد صادرات شد

ارایه‌ی خود، از جمله مواردی است که سفرای و رایزنان ایران می‌توانند آن را در کشورهای دیگر شناسایی کرده و به جامعه اقتصادی کشور منتقل کنند. در واقع میزان تأثیرگذاری نمایندگان مادر آن کشور به میزان علاقه سفرای به مقوله اقتصاد برمی‌گردد. این در حالی است که حتی حداقل بسترها در سفارتخانه‌های ما وجود ندارد و طبیعی است در این فضا افراد ابتکاری عمل می‌کنند نه فرآیندی و این سیستم طبیعتاً نسبت به یک سیستم تعریف شده کارایی پایینی دارد. البته ما هم به‌عنوان اتاق بازرگانی باید فعالانه‌تر مشارکت کنیم، اطلاعات جامع اقتصادی را در اختیار آنها قرار دهیم و سعی کنیم هیات‌های تجاری را هوشمندانه انتخاب کنیم تا بتوانند با مطالعه و برنامه‌ریزی در بازار هدف فعال‌تر حضور داشته باشند. علاوه بر این باید برای هیات‌هایی که به ایران می‌آیند، برنامه‌ریزی داشته باشیم که چگونه از این فرصت استفاده کنیم. من فکر می‌کنم که هنوز آن تحرک لازم را در عرصه فرصت‌های اقتصادی به دست‌نیابور داریم، به تشکیل‌ها و اتاق و نه نهادها و دولت.

وظیفه آموزش این سفرای به عهده چه نهادی است؟ آیا از شما به عنوان اتاق بازرگانی که طبعاً ارتباطات گسترده‌ای در زمینه تجارت خارجی دارید، برای ارائه این آموزش استفاده شده است؟

بازار سکه و طلا	قیمت	تغییر
سکه طرح قدیم	۹۴۵۰۰۰۰	▲
سکه طرح جدید	۹۴۵۰۰۰۰	▲
نیم سکه	۴۷۵۰۰۰۰	▲
ربع سکه	۲۳۷۵۰۰۰	▲
سکه یک گرمی	۱۷۳۰۰۰۰	▲
هر گرم طلای ۱۸ عیار	۹۶۲۶۰۰	▲

بازار ارز	تغییر	مبادلاتی	تغییر
دلار آمریکا	▲ ۳۴۴۵۰	۲۶۶۷۵	▼
یورو	▲ ۴۱۳۰۰	۳۳۷۰۰	▲
پوند انگلیس	▲ ۵۲۱۰۰	۴۲۸۴۸	▲
درهم امارات	▲ ۸۹۰۰	۷۲۶۳	-

بازار جهانی	قیمت (دلار)	تغییر
هراونس طلا	۱۲۱۸/۴۰	▲
نقره	۱۷/۳۸	▲
هر بشکه نفت اوپک	۸۷/۶۸	▼
هر بشکه نفت برنت	۹۱/۱۰	▼

نرخ برابری ارزها	تغییر	
یورو به دلار	۱/۲۶۷۳	▲
یوند به دلار	۱/۶۰۸۶	▼
دلار به درهم	۳/۶۷۳۲	▲

اقتصاد جهان

رشد ۲ میلیونی ذخایر نفت جهان

پس از آن که صندوق بین‌المللی پول از پیش‌بینی‌های جهانی خود کاسته و کاهش ذخایر نفت به پایین‌ترین میزان از ژوئن ۲۰۱۲ رسید. شاخص وست‌گرناسس اینترمدیت نیز دچار کاهش شدیدی شد. به‌دلیل هم‌مولی‌های تحویل آبی در بازار لندن ۱۵ درصد کاسته شد. ذخایر نفت خام هفته گذشته ۲ میلیون بشکه افزایش یافت.

بیشترین آگهی کارایی در آمریکا

کارفرمایان آمریکایی در ماه اگوست بیشترین تعداد آگهی فرصت شغلی را طی ۱۴ سال گذشته منتشر کردند با وجود میزان استفاده آنها در مقایسه هفته ۲۰۱۴ کاسته شد. براساس آمار سازمان کار آمریکا تعداد فرصت‌های شغلی موجود با افزایش ۳۳۰ هزار موردی به ۲۸۴ میلیون فرصت شغلی رسید.

خسارت ۵۰۰ میلیون یورویی اعتراض به ایر فرانس

شرکت هوایی «ایرفرانس-کال‌م» خسارت ناشی از اعتراض دهه‌های خلبانان را ۵۰۰ میلیون یورو اعلام کرد. این رقم یک‌پنجم سود خالص یک ساله شرکت است. همین امر سبب شد ارزش سهام آن به کمترین میزان طی ۱۳ ماه گذشته برسد. دومین شبکه حامل هوایی بزرگ اروپا در ماه جولای درآمد هدف خود را برای ۲۰۱۴ قبل از سه ماهه مالیات و کاهش ارزش، از ۲۵ میلیون یورو به رقمی میان ۲۰۲ و ۲۰۳ میلیارد کاسته است.

رخداد

عرضه بنزین پاک در اصفهان آغاز شد بنزین اروپایی به مشهد می‌رود

عباس کاظمی معاون وزیر نفت از آغاز عرضه و توزیع بنزین پاک با استاندارد یورو ۴ در شهر اصفهان از روز جاری خبر داد و اعلام کرد: بسته‌زود عرضه بنزین و گازوئیل یورو ۴ در مشهد مقدس هم آغاز خواهد شد. وی از آغاز عرضه بنزین پاک با استاندارد یورو چهار اتحادیه اروپا در کلاشهر اصفهان از چهارشنبه ۱۶ مهرماه خبر داد و گفت: سپس از عرضه و توزیع بنزین با استاندارد یورو چهار در تهران، کرج، تبریز و ارواگ، از دیروز عرضه این بنزین پاک در کلاشهر اصفهان آغاز شده است. معاون وزیر نفت با بیان این که عرضه بنزین یورو چهار در اصفهان به دنبال انجام تغییرات نرم‌افزاری در پالایشگاه نفت اصفهان انجام گرفته به‌طوری‌که کیفیت تولید بنزین این پالایشگاه از یورو دو فعلی به یورو چهار ارتقا یافته است، تصریح کرد: به عبارت دیگر هم‌زمان با آماده‌سازی مجتمع جدید بنزین‌سازی پالایشگاه اصفهان به دنبال اجرای یک طرح ابتکاری و با تغییر در کارکرد واحدهای عملیاتی در این پالایشگاه وزانه ۵۵ میلیون لیتر بنزین یورو چهار و گازوئیل یورو سه تولید می‌شود. مدیرعامل شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی با یادآوری این که مطابق با برنامه جدید زمان‌بندی پیش‌بینی می‌شود با راهاندازی واحدا یورو ۳ آسیون مجتمع بنزین‌سازی پالایشگاه اصفهان در بهمن‌ماه اسامیل بخش قابل توجهی از بنزین تولیدی این پالایشگاه به استاندارد یورو چهار را تقابل، اظهار داشت: با آغاز عرضه بنزین یورو ۴ در کلاشهر اصفهان به‌زودی عرضه بنزین پاک یورو چهار در کلاشهر مشهد مقدس هم آغاز خواهد شد.

اتفاق روز

واگذاری استقلال و پرسپولیس تا پایان آذر ماه آگهی می‌شود

میرعلی اشرف عبدالله پوری حسینی در مورد واگذاری سهام دو باشگاه استقلال و پرسپولیس گفت: در دنیای حرفه‌ای فوتبال، هیچ دولتی تیم‌های ملی نمی‌کند و با وجود مصوبات قانونی منسطفانه طی سالهای گذشته ارادمانی برای واگذاری استقلال و پرسپولیس به دولت وجود نداشت. وی گفت: آگهی واگذاری دو باشگاه استقلال و پرسپولیس تا پایان آذرماه امسال منتشر و تا پایان سال جاری این دو باشگاه خصوصی خواهند شد. رئیس کل سازمان خصوصی‌سازی ادامه داد: با توجه به جلسات گوناگونی که با وزیران امور اقتصادی و دارایی، دادگستری و ورزش و جوانان و نیز کمیسیون‌های مختلف دولت و کارشناسان برگزار شد، اراده دولت برای واگذاری دو باشگاه استقلال و پرسپولیس قطعی شده و تا پایان آذرماه امسال آگهی واگذاری این دو تیم منتشر خواهد شد. وی اظهار داشت: انتقال مالکیت و مدیریت از بخش دولتی به بخش خصوصی در منظور ارتقای کارایی و بهره‌وری از جمله تعریف‌های خصوصی‌سازی است که براساس آن انتقال مالکیت و مدیریت اتفاق افتاده و کارایی و بهره‌وری در بنگاه‌ها افزایش پیدا می‌کند.